VD.

CONSEIL D'ETAT - RAAD VAN STATE
LEGISLATION - WETGEVING
12-03-1987
Transmis à M. Coadination
Overgezonden aan de H.

L. 17.854/2.

ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice, le 4 février 1987, d'une demande d'avis sur un projet de loi "modifiant les articles 1341 à 1345, 1834, 1923, 1924, 1950 et 2074 du Code civil", a donné le 2 mars 1987 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 4 februari 1987 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot wijziging van de artikelen 1341 tot 1345, 1834, 1923, 1924, 1950 en 2074 van het Burgerlijk Wetboek", heeft op 2 maart 1987 het volgend advies gegeven :

L'article 1er du projet a pour objet de remplacer le montant de 3.000 francs par celui de 15.000 francs dans les dispositions du Code civil imposant la preuve par écrit.

L'article 2 est rédigé de la manière suivante :

"Le régime nouveau établi par la présente loi ne s'applique qu'aux demandes introduites après son entrée en vigueur".

La question de l'effet dans le temps des lois nouvelles relatives aux preuves donne lieu à une controverse qui oppose, d'une part, la thèse selon laquelle le principe de non-rétroactivité inscrit à l'article 2 du Code civil emporte que la loi en vigueur à la date de la constitution de la situation juridique fixe le régime de la preuve préconstituée et, d'autre part, la thèse selon laquelle une loi nouvelle en matière de preuve s'applique aux rapports juridiques établis sous l'empire de la loi antérieure (1).

Il est donc très opportun que le texte en projet résolve lui-même, comme il le fait, le cas le plus pratique, celui des procès pendants au moment de l'entrée en vigueur de la loi nouvelle. Toutefois pour éviter que cette règle spécifique ne soit interprétée comme une approbation implicite donnée par le législateur à l'une ou l'autre des deux thèses en présence, il convient de la formuler dans les termes les plus précis possible. La rédaction suivante est proposée :

"Article 2.-

La présente loi ne s'applique pas aux obligations dont l'exécution a été demandée en justice avant la date de son entrée en vigueur".

---

(1) Voyez DE PAGE, Traité élémentaire de droit civil belge, t. I, éd. 1962, p. 344.

Artikel 1 van het ontwerp heeft tot doel in de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek die het bewijs door geschrift voorschrijven, het bedrag van 3.000 frank te vervangen door het bedrag van 15.000 frank.

Artikel 2 luidt aldus :

"De nieuwe regeling is alleen van toepassing op de vorderingen die na de inwerkingtreding van deze wet zijn ingesteld".

De kwestie van de werking in de tijd van de nieuwe wetten betreffende de bewijslevering geeft aanleiding tot een controverse waarbij enerzijds de stelling wordt verdedigd dat het in artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek neergelegde beginsel van de niet-terugwerking van de wet, met zich meebrengt dat de wet die van kracht was op de dag waarop de rechtstoestand geschapen is, bepaalt welke regeling voor het gepraeconstitueerd bewijs geldt, en anderzijds de stelling dat een nieuwe wet inzake bewijslevering van toepassing is op de rechtsverhoudingen die onder de gelding van de vroegere wet tot stand zijn gekomen (1).

Het is dus zeer opportuun dat de ontworpen tekst, zoals hij doet, zelf het meest praktische geval oplost, namelijk dat van de gedingen die bij de inwerkingtreding van de nieuwe wet hangende zijn. Toch behoort deze specifieke regel in zo nauwkeurig mogelijke bewoordingen te worden geformuleerd, om te vermijden dat hij zou worden uitgelegd als

.../...

---

(1) Zie DE PAGE, "Traité élémentaire de droit civil belge", deel I, uitgave 1962, blz. 344.

een stilzwijgende instemming van de wetgever met de ene of de andere van de twee gegeven stellingen. De volgende redactie wordt voorgesteld :

"Artikel 2.-

Deze wet is niet toepasselijk op de verbintenissen waarvan de uitvoering in rechte gevorderd is vóór de datum waarop zij in werking treedt".

La chambre était composée de

Messieurs : J. LIGOT,
de Heren :

J.-J. STRYCKMANS,
P. FINCOEUR,

Cl. DESCHAMPS,

P. GOTHOT,

Madame : M. VAN GERREWEY,
Mevrouw :

De kamer was samengesteld uit

président de chambre,
kamervoorzitter,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

assesseurs de la section de législation,
assessoren van de afdeling wetgeving,

greffier,
griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. A. MERCENIER, premier auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. MERCENIER, eerste auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

M. VAN GERREWEY.

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

J. LIGOT.